

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod markedsføring og reklamerings for tobak og spiritus.

Af Berlau (FK) m.fl.
(Fremsat 17/12 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Som det er fremgået af den sundhedspolitiske redegørelse, vi netop har haft til forhandling, vedkender regeringen sig til fulde, at det sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende arbejde må styrkes. Den fornemste opgave er at forhindre, at sygdomme opstår. Det er en opgave for hver enkelt af os, men det er også en opgave for det offentlige.

Vi ser for øjeblikket en interesse, ja man kan vel næsten kalde det en bevægelse fra sygdomsbevidsthed mod sundhedsbevidsthed. Denne forståelse for, at hver enkelt gennem sin livsstil, kost, motion, tobak, alkohol m.v., selv kan vælge en sundere tilværelse, er kun opnået gennem oplysning og motivation. Derfor er det en fortsat sundhedspædagogisk indsats, der skal til. Livsstilssygdommene bekæmpes efter regeringen opfattelse ikke ved forbud.

Derfor kan regeringen ikke tilslutte sig Fælles Kurs' forslag om forbud mod markedsføring og reklamerings for tobak og spiritus. Vores holdning bygger på tillid til, at det enkelte menneske selv kan og bør tage ansvaret for sit forbrugsvvalg, og jeg nærer ingen frygt for, at vi af den grund taber forebyggelsen af syne.

Vi har i øvrigt nu på begge områder lovfæstede rådgivende organer: Alkohol- og Narkotikarådet og Tobaksskaderådet, hvis opgave primært er – i første række gennem oplysning – at bidrage til at fastholde og udbygge den forebyggende indsats.

Markedsføring og reklamerings er helt naturlige led i vores dagligdag, kun underlagt de begrænsninger, som i første række findes i markedsføringsloven og i øvrigt i en række speciallove vedrørende f.eks. medicinalvarer suppleret med frivillige aftaler.

Dette system finder regeringen ikke grundlag for at fravige, ej heller når det drejer sig om markedsføring og reklamerings for tobak og spiritus. Erhvervsorganisationerne har i øvrigt allerede vist en positiv vilje til ad frivillighedens vej at være med til at opstille rimelige rammer og begrænsninger for markedsføring og reklamerings, som overvåges af forbrugerombudsmanden. Således har tobaksindustrien, senest i 1980, selv fastlagt regler for markedsføring af tobaksvarer, der bl.a. sætter grænser for, hvordan annoncering i dagblade og tidsskrifter kan ske, hvor anden markedsføring må finde sted, og hvilke personer der må optræde i forbindelse med markedsføringen. Disse regler er i øvrigt i 1986 ved aftale mellem tobaksindustrien og Indenrigsministeriet blevet suppleret med regler om reduktion af tjæreindholdet i cigaretter samt om styrkeangivelse og advarselstekst på cigaretpakninger og i annoncer.

Tilsvarende har producent- og detailhandelsorganisationerne på alkoholområdet, senest i 1987, i samarbejde med forbrugerombudsmanden fastsat retningslinier vedrørende reklame for øl, vin, spiritus og andre alkoholholdige drikkevarer.

Det er regeringens vurdering, at man i kraft af disse aftaler allerede har opnået, at markedsføringen ikke rettes særlig mod svagere grupper som f.eks. børn og unge eller optræder i sammenhænge eller med et indhold, som kan virke stødende.

Det er i øvrigt lidet sandsynligt, at det forbud, man ønsker, vil have den tilsigtede positive virkning på folkesundheden. Det er i dag sådan, at det er den enkelte producent, der står for markedsføring og reklamerings, men der er ikke så meget, der tyder på, at det samlede forbrug af en vare, der som tobak eller spiritus ikke er ny, vokser på grund af en mere intensiv markedsføring og reklamerings. Der er med andre ord i første række tale om forskydninger i forbrugernes valg mellem forskellige mærker. Hertil kommer for tobakkens vedkommende, at et markedsførings- og reklameforbud ville svække mulighederne for ad denne vej at påvirke forbrugerne til at foretrække cigaretter med lavere indhold af skadelige stoffer.

Debatten om den sundhedspolitiske redegørelse har som sagt vist, at der er enighed om, at oplysning og frivillighed er grundlaget for den offentlige indsats, når vi taler om forebyggelse.

[Sundhedsministeren]

Det skal vi holde fast ved, og derfor må regeringen afvise forbudsvejen.

Torben Lund (S):

Jeg skal gøre det kort. Forslaget går jo ud på indførelse af forbud mod alle former for markedsføring og reklamering for tobaks- og spiritusprodukter.

For så vidt angår tobak vil jeg sige, at da Folketinget behandlede lovforslag nr. L 162 i sidste folketingssamling, et lovforslag om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer, stillede Socialdemokratiet et ændringsforslag, som netop lød: »Reklamevirksomhed for tobaksprodukter er ikke tilladt.« Derfor kan der ikke være noget overraskende i, at jeg for så vidt angår tobaksreklamer vil kunne give tilslutning til et forbud herimod.

Med hensyn til øl, vin og spiritus tror jeg, det måske er lidt mere kompliceret, markedet er måske lidt mere kompliceret, men der skal ikke være nogen tvivl om, at vi fra socialdemokratiske side ikke mener, at de retningslinier, som forbrugerombudsmanden har fastlagt, er tilstrækkelige. De begrænser ikke i tilstrækkelig grad den form og det indhold, som man kan give reklamevirksomhed for øl, vin og spiritus, og derfor vil vi gerne gå ind i et positivt udvalgsarbejde for også på dette punkt at sikre, at man ikke reklamerer i strid med de bestræbelser, vi i øvrigt gør os her i Folketinget for sundhedsfremme og forebyggelse.

Henning Andersen (KF):

Der skal ikke herske tvivl om, at Det Konservative Folkeparti gerne vil være med til alle disse tiltag, der skal fremme folkesundheden, men det foreliggende forslag vil jeg afvise alene af den grund, at vi ikke ønsker forslag med forbud i.

Nu har der jo i Folketinget været en lang debat her i eftermiddag om sundhed i al almindelighed og også om det, der her er tale om: tobak og spiritus. Vi har jo det, vi kalder livsstilssygdomme, og her mener vi, at det enkelte menneske har et meget stort ansvar.

Jeg skal afvise forslaget og sige til forslagsstillerne, at på den måde klarer man desværre ikke disse ting; så ville det jo være meget mere enkelt.

Birthe Hansen (SF):

Generelt har vi det ikke så godt med forbud i SF's folketingsgruppe, og derfor har vi heller ikke haft det så forfærdelig godt med dette forslag, men det er ikke ensbetydende med, at vi vil afvise det. Vi vil sandelig også godt gå ind i et udvalgsarbejde, men vi vil gerne have lov til i dag at nævne, at der måske var en anden farbar vej end et forbud. Vi kunne måske forestille os, at man indførte en ekstra, ekstra høj beskatning af den type reklamering, der her er tale om.

Ikke nok med at vi fra morgen til aften får at vide, hvordan landets økonomi bliver dårligere og dårligere, men vi får sandelig også daglig fra morgen til aften en påvirkning gennem reklamerne til at sætte vores forbrug i vejret, for hvis ikke det er det, der er meningen med reklamer, var der jo ikke nogen grund til at reklamere for noget som helst.

Mest påvirkelig af reklamer er vel nok børn og unge, og dér, hvor de møder denne reklamepåvirkning, er et af de steder, hvor de nok færdes meget, og hvor man synes der er sundt og godt, nemlig dér, hvor der drives sport. Når så samtidig nogle af disse idrætsstævner og fodboldkampe gøres til mediebegivenheder, får vi ind i alle de små hjem reklamerne rundt omkring på sportspladserne.

Vi synes bestemt ikke, det er en god idé at påvirke børn og unge på den måde, når det har noget med forebyggelse at gøre, som vi jo så smukt taler om her og har gjort i et par timer i forbindelse med sundhedspolitikken. For mig at se er der ikke noget forebyggende i, at børn sidder foran en fjernsynsskærm, opholder sig på en idrætsplads eller selv dyrker idræt, samtidig med at der rundt omkring dem – og tidligere sågar også på dem – bliver reklameret for spiritus.

Det var den ene side af sagen.

Så sagde den socialdemokratiske ordfører noget om nogle regler, som forbrugerombudsmanden holder øje med. Vi er enige med den socialdemokratiske ordfører om, at de regler ikke er gode nok. Det kan godt være, at man i det væsentlige overholder dem, men de er som sagt ikke gode nok efter vores mening, så dem vil vi også meget gerne være med til at kigge på, selv om det ikke lige er det, der er nævnt i forslaget. Der står jo reelt ikke så forfærdelig meget i forslaget, men vi kan så udvide det på den måde.

[Birthe Hansen]

Det var sådan set den private side af sagen, og så vil jeg godt tage fat et helt andet sted, hvor jeg synes, der er tale om en kolossal dobbeltmoral, nemlig hos en statsinstitution som DSB. Til trods for at de ved, hvor meget det offentlige ofrer både på det forebyggende arbejde og i sygehusvæsenet på skader, som måske er afstedkommet af alkohol eller tobak, ser man i S-tog, i almindelige tog og på jernbanestationer reklamering for tobak, og man ser også, at DSB annoncerer i dagbladene for at få folk til at valfarte til Rødby-Puttgården. Jeg har ikke noget imod, at folk rejser den vej, men når DSB opfordrer dem til at drage derned for at komme hjem med poser fyldt med så meget spiritus, som de lovligt kan tage ind, og samtidig byder dem velkommen om bord med en 4 cl stor snaps, så siger jeg velbekomme!

Henrik Toft (V):

Venstre afviser dette beslutningsforslag, og jeg skal ikke bruge mange ord på det. Vi kan ikke lide unødvendig lovgivning, og denne forbudslovgivning betragter vi som unødvendig, derfor kan vi ikke give tilslutning til forslaget.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

I den radikale gruppe er der absolut forskellige meninger om dette forslag. Det hænger sammen med, at vi ligesom SF har problemer med selve ordet forbud. Vi vil også gerne spørge forslagsstillerne, hvad ordet markedsføring dækker over i denne forbindelse, for vi kender indtil mange fantasifulde former for omgælsesmuligheder. Jeg går ud fra, at man kender den norske meget bekendte. Det er den ene side af sagen.

Den anden side af sagen er, at ministeren var inde på, at industrien havde fastsat nogle gode regler. Det er muligvis nok rigtigt, men jeg har ikke indtryk af, at man er særlig god til at overholde dem.

Jeg ville ønske, at hr. Henrik Toft havde ret i, at det var et overflødigt lovforslag, men det mener jeg altså ikke det er, og resultatet vil formentlig blive, at cirka halvdelen af den radikale gruppe stemmer for og den anden halvdel imod. Det vil dog naturligvis i høj grad afhænge af den tilpasning, der eventuelt vil ske af forslaget under udvalgsarbejdet.

Birgith Mogensen (CD):

CD tror ikke på, at forbud mod alkohol- og tobaksreklamering vil mindske omsætningen med én eneste cigaret eller alkoholgenstand. Reklamen kan kun flytte markedsandele. Men som CD mange gange har sagt, kan forbruget af alkohol og tobak samt narkotika inklusive amfetamin uden tvivl reduceres, hvis vi gennemfører en skærpet, advarende og bred oplysning allerede på folkeskolens tredje klassetrin.

Jeg er enig med de Fælles Kurs-bemærkninger, der fortæller, at spiritus og tobak belaster vor sundhedssektors budget i alt for høj grad. Derfor ønsker CD en mere konsekvent og advarende oplysningslinie – og helst så hurtigt som muligt.

Pia Dahl (FP):

Jeg skal gøre det ganske kort ved klart og tydeligt at sige nej. Fremskridtspartiet kan under ingen omstændigheder tilslutte sig et så kommunistisk og over for befolkningen såre undervurderende forslag som dette. Vi kan heldigvis stadig tænke selv, og hvis vi i fremtiden bliver sparet for denne slags forslag, har vi da i det mindste chancen for at kunne blive ved med det.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Der er nok ikke ret mange, der er i tvivl om Kristeligt Folkepartis synspunkt med hensyn til det forslag, vi behandler nu. Vi har faktisk i al den tid, vi har været i Folketinget, ment, at man ikke burde reklamere for tobak og alkohol. Jeg er enig i, at man i langt højere grad bør fortælle, hvad det drejer sig om. Når det drejer sig om alkohol, burde der stå »farligt opløsningsmiddel« udenpå, når man nu er så bange – hvad jeg rettelig mener er vigtigt – for alle de ting, man bruger rundt omkring. Men hvad med alkohol? Hvad med den virkning, det har, ikke når man får lidt, men når man får for meget, altså ikke ved brug, men ved misbrug af det?

Det kan diskuteres, om reklamering øger forbruget eller ikke gør det. Det kan man måske nok have en anelse om, og man kan måske også foretage en undersøgelse af det. Kristeligt Folkeparti mener i hvert fald, at det er noget, som vi bør se meget nøje på. Nu havde vi en debat før, hvor vi fik noget at vide om, hvor store udgifterne er i forbindelse hermed, og jeg tror ik-

[Inger Stilling Pedersen]

ke, vi kommer uden om på en eller anden måde at få set meget mere på alkoholproblemet.

Og tobak? Ja, vi er jo nogle herinde, som ikke holder ret meget af den, men synes, at de mennesker, der nyder tobak, skal have lov til at gøre det i fred. Der er jo bare det, at de er så gavmilde, at vi andre også får andel i det. Idet man øger forbruget af tobak, stiller man derfor andre mennesker i den situation, at de også får et større forbrug. Jeg synes, det er ting, som vi virkelig i udvalget skal have lejlighed til at se på. Hvis der nu er mange, som ikke synes, der skal være forbud, hvad kan man så sætte i stedet? Kan man opnå noget ad frivillighedens vej? Man har forsøgt forskellige ting, men jeg synes, at mange af de reklamer, som findes i dag, ikke er så gode, som de burde være.

Jeg håber, vi kan få en god udvalgsbehandling, hvor vi ser på, hvordan vi kan få gjort noget ved dette problem.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Det er fru Inger Stilling Pedersen, der bringer mig på talerstolen, og kun fordi jeg vil sikre mig, at Kristeligt Folkeparti stadig væk går ind for, at reklamevirksomhed for tobaksprodukter ikke skal være tilladt. Det var jo sådan, at i maj måned sidste år tiltrådte Kristeligt Folkeparti Socialdemokratiets ændringsforslag, der lød: »... at reklamevirksomhed for tobaksprodukter ikke er tilladt«, og det går jeg ud fra at fru Inger Stilling Pedersen står ved.

Berlau (FK):

Med den sædvanligvis store trængsel her i salen kunne man jo mistænke en række af medlemmerne for at benytte deres frikort til DSB til en tur på Rødby-Puttgarden-overfarten, i hvert fald blev der jo givet oplysninger om, at man kunne få – var det 4 cl snaps? gratis, hvis man benyttede sig af det.

Inspirationen til dette forslag stammer fra den debat, Folketinget havde for ikke så lang tid siden om røgfri miljøer, hvor vi netop pegede på, at det ikke er tilstrækkeligt, at man indfører røgfri miljøer i Danmark. Hvis man vil gøre noget rigtigt ved det, er der kun én vej at gå, og det er at indføre et forbud mod reklamering og markedsføring af tobak og spiritus.

Jeg kan godt følge ministerens tankegang, når hun afviser forslaget og siger, at det er en

privat sag, som det offentlige ikke skal blande sig i. Det er en videreførelse af den diskussion, vi havde lige før, om, hvorvidt folk skal være syge, og om de skal være »privat« syge, eller de skal være »offentligt« syge, og det ligger jo i ganske udmærket forlængelse af regeringens ønske om en privat hospitalisering af landet. Hvad skal vi have private hospitaler for, hvis de ikke har nogle betalingsdygtige patienter, som vil lade sig indlægge med sygdomme dér?

Vi har altså den opfattelse, at det nu koster og i fremtiden vil koste det offentlige uendelig store summer, for så vidt der ikke bliver foretaget en begrænsning i den aldeles urimelige måde, man i øjeblikket forsøger at få unge mennesker til både at ryge og drikke på. Og når det er sagt, skal jeg da også gerne gentage, hvad jeg sagde under den sidste debat, at jeg både er ryger og også ved visse lejligheder kan være en ganske habil drukkammerat at være i nærheden af. Men jeg er af den opfattelse, at på et samfundsmæssigt plan må man naturligvis gå ind og beskytte mennesker mod at blive udsat for påvirkning til at indtage den slags midler.

Den konservative ordfører mente ikke, at reklamens magt var af en sådan beskaffenhed, at den havde den store indvirkning på forbruget. Jeg forstår godt De Konservative. De havde jo op til det sidste folketingsvalg overordentlig svært ved at få solgt deres opløste politik, selv ved brug af et forholdsvis dyrt reklamebureau, og det er måske derfor, de har fået deres bekymringer over reklamens magt. Jeg er altså stadig af den opfattelse, at reklamens magt er af en sådan beskaffenhed, at det er nødvendigt at sætte ind i forhold til tobak og spiritus.

Jeg kan ikke lade være med at bekymre mig en smule over de argumenter, der er blevet fremført af en række af de borgerlige politikere. Det blev vist sagt af SF, at de ikke er tilhængere af forbud. Vi er i princippet heller ikke særlig begejstret for forbud, når det skal siges, men når man er politiker og i øvrigt deltager i indførelsen af det ene forbud efter det andet, så er det uacceptabelt – i hvert fald umoralsk – at man bruger argumentet, at man er imod forbud.

Man er for forbud, når det drejer sig om visse knive, og man er for forbud, når det drejer sig om strejker. Så har man ikke nogen bekymringer. Så skal der bare slås hårdt ned her og nu, og det er Folketinget, der bestemmer. Sådan skal den her sag være. Men når det drejer sig om no-

[Berlau]

get, hvor man har nogle erhvervsinteresser, private interesser, man skal beskytte, så er man parat til at hælde til det latterlige argument, at man af principielle årsager er imod et forbud.

Jeg er ikke helt begejstret for SF's forslag om en ekstraskat på reklamer. Alt andet lige vil det medføre, at man lægger nogle yderligere omkostninger oven i udsalgsprisen. Da effekten af et forbud er mindst lige så stor, måske endda større, mener jeg ikke, at det er den vej, man skal gå.

Jeg ved ikke, hvorfor fru Pia Dahl fik rodet kommunister ind i diskussionen. En stor del af dem er ganske habile drinkere, det kan jeg godt love dig. Jeg synes ikke, der er nogen grund til at beskyldte dem for at være puritanske lige netop på det område.

Jeg kan erklære mig tilfreds med de tilsagn, der er kommet fra de politiske partier vedrørende den her sag. Vi vil naturligvis under udvalgsarbejdet forsøge at opnå det bedst mulige for vores forslag. Jeg synes næsten, jeg kan tælle til et flertal for et forbud i hvert fald mod tobaksreklamer, og vi må naturligvis se på, om der via forbrugerombudsmanden er mulighed for at indføre nogle forbedrede markedsføringsregler for så vidt angår spiritus.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 51:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Af Jytte Andersen (S) m.fl.

(Fremsat 26/11 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Forslagsstillerne ønsker, at dagpengeloven ændres, således at arbejdsløshedskassemedlemmer, der modtager uddannelses- og iværksætterydelse, kan få dagpenge, hvis de rammes af sygdom eller skal have barselorlov. Om baggrunden for forslaget henvises til, at disse personer i tilfælde af sygdom eller barsel vil have ringere mulighed for at færdiggøre deres uddannelse eller gennemføre deres arbejde som iværksætter, fordi de ikke kan udnytte uddannelses- og iværksætterydelsen i den fulde tid.

Som jeg allerede har sagt i et svar på et spørgsmål fra hr. Carsten Andersen, er såvel arbejdsministeren som jeg indstillet på at foretage de ændringer i bekendtgørelserne om dagpengegivende indtægter og om uddannelsesydelse, som er nødvendige for at sikre, at uddannelses- og iværksætterydelse kan betragtes som dagpengegivende indtægter på lige fod med dagpenge fra en arbejdsløshedskasse.

Når det er nødvendigt også at inddrage Arbejdsministeriets regler, er det, fordi disse ydelser ikke efter dagpengelovens principper kan betragtes som dagpengegivende indtægter, så længe de efter arbejdstilbudslovens regler bliver udbetalt ved sygdom og ved fravær på grund af fødsel eller adoption.

Jeg vil derfor gentage mit løfte om, at problemet vil blive løst. Det vil ske i løbet af et par måneder, selv om det altså ikke vil ske på den måde, det her foreslås, nemlig gennem en ændring af dagpengeloven.

Erik B. Smith (S):

Med beslutningsforslaget mener vi at kunne rette op på en oplagt skævhed, og med ministerens tilslutning kan vi forstå, at det vil ske snarest.

Tilbage er kun at sige, at det måske kunne være sket lidt hurtigere, men nuvel, om to måneder er bedre end aldrig, så derfor er det kun glædeligt, at der er tilslutning fra regeringen til vores forslag.

Vi har ingen særlige bemærkninger til, at det sker ved bekendtgørelsesændring, det er formentlig også det hurtigste. Vi afventer et udspil fra arbejdsministeren og socialministeren, og det gør ikke noget, hvis det bliver hurtigere end de to måneder, ministeren har bebudet.